

Oponentní posudek

na disertační doktorskou práci Mgr. Jany Burianové z Ústavu experimentální medicíny Akademie věd České republiky, Praha.

Vliv stárnutí na centrální část sluchového systému laboratorního potkana

Školitelem Mgr. Burianové je RNDr. Jiří Popelář, CSc.

Předložená práce, kterou jsem měl možnost hodnotit je poměrně rozsáhlá. Celkové množství stránek je 132 i s literaturou. Literaturu je na 15 stránkách, má velké množství literatury. Je to celkem 377 položek, což obdivuji, ale jistě něco je ve formě abstrakt.

Práce má klasické členění. V úvodní části je podán podrobný popis sluchového systému. To je výborně napsané. Jsou popsány základní morfologické i funkční poznatky. Je podrobně zpracována kapitola hodnocení funkce sluchového systému, ontogenetická kapitola nejenom v časně ontogeneze, ale také během stárnutí.

Autorka si položila cíle práce a důležité je, že uvedla i hypotézy což je velmi cenné. Autorka chtěla zjistit změny spojené se stárnutím v colliculus inferior a srovnat je u kmenů laboratorních potkanů Long Evans a Fischer. V druhé části studovala kalbindin a kalretinin, což jsou proteiny, které váží vápník, ale které se vyskytují především v GABAergních neuronech. To jsou neurony útlumové. Tvrdí se, že kalbindin a kalretinin mají neuroprotektivní funkci, ale změny ve stáří nejsou příliš studovány. Proto autorka studovala změny ve stáří v colliculus inferior.

V první části studovala zejména změny morfologie GAD neuronů v uvedených strukturách a je předpoklad, že by měly být výraznější u stárnoucího kmene Fischer 344 než u systému, který stárne pomaleji u Long Evans.

Dále autorka studovala i další senzorycké změny, především v somestetické oblasti, ale i v oblasti motorické. Autorka si klade i další hypotézy, i když si na ně neodpovídá. Položeny jsou dobře a některé z těchto pojmů bude muset dokázat např. snížení amplitudy ASR. Tvrdí, že u krys Fischer 344 bude pokles daleko výraznější. Důležité je, že reaktivita podnětů může vyvolávat nepříjemné reakce. Důležité je, že autoři se nevyhnuli sledování kritických vývojových period a to proto, že ve světě byly prioritní nálezy z této oblasti v Českých zemích.

Výsledky jsou velmi záslužné, protože byly popsány změny v hladinách různých látek jako glutamátu, dekarboxylázy, kalbindinu a kalretininu ve vyšších etážích sluchové dráhy a také změny na úlekovou reakci a neočekávaný podnět na prepulsní inhibici. Je to model presbyakuzie. Ukazuje se, že neočekávaný podnět ve stáří u presbyakuzie má jiný mechanismus vzniku očekávací reakce. Byly změny i v imunoreaktivitě a v hladinách glutamátdekarboxylázy (GAD), která je důležitá pro syntézu GABA. Studovali tyto procesy v colliculi inferiores a v mozkové kůře. Tím, že se stářím ubývá GAD v colliculus inferior a ve sluchové kůře není důvodem redukce aferentace z vnitřního ucha, ale stárnutí systému jako takového. Autoři posuzovali změny v hladinách různých látek a i v imunoreaktivitě kalbindinu a kalretininu, které se vztahují k expresi vápníku. Ve stáří je pokles hladiny vápníku, který váže proteiny a neurony jsou náchylnější k dysfunkci a degeneraci. Tento experiment s GAD ukázal, že je narušená inhibice během stárnutí. Presbyakuzie by šla do budoucna léčit i jako změna ve ventrálních jádrech za použití GABY. Autoři také studovali změny v úlekové reakci na zvukový stimul a prepulsní inhibici. Oba kmeny to mají dost různé, ale záleží na tom, jak se celá situace využije. Podobně se měnili i změny v úlekové reakci na zvukový stimul. Byla měřena prepulsní inhibice v dospělosti, byl to hluk během behaviorálního stádia ve vývoji.

Otázky: Demografické údaje: kolik starých lidí přes 80 let má v současné době u nás presbyakuzii a u kolika % se vyskytuje mezi 60 – 80 lety? Je to známo?

Závěr: Práce má vynikající úroveň. Je experimentálně významná a její výsledky budou jistě přispívat ke zlepšení studia sluchového vnímání ve stáří. Je to velmi důležité, protože populace bude určitě stárnout. V České populaci se nejvíce projeví v roce 2040 (Husákovy děti narozené v těsné blízkosti 70. let minulého století). V roce 2040 bude demografická exploze. Ví se to dlouho předtím a snad někdo vymyslí nějakou moudrou věc, co s tím.

Téze jsou napsány dobře. Je vidět, že autorka si mnoho pokusů dělala sama, umí statistiku. V dalším období jistě bude rozvíjet tuto svoji záslužnou činnost. Poruchy sluchu ve stáří jsou nejenom medicínskou ale závažnou socioekonomickou záležitostí.

Na základě předložené práce a výsledků a publikací a po obhájení práce u oborové rady neurověd navrhuji, aby Mgr. Janě Burianové byl udělen titul Ph.D., za jménem podle § 47 zákona o Vysokých školách č. 111/1998 Sb.

V Praze, dne 4. 8. 2014

Prof. MUDr. Richard Rokyta, DrSc., FCMA